

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

**ЁСЛОХ, ЖАГСААЛААС ГАРАХ, ОРОХ,
ЗАХИРАГЧ /ДАРГА/-Д ОЧИХ, БУЦАХ АЖИЛЛАГАА**

**Байран дээрээ болон хөдөлгөөн дунд зэвсэггүйгээр
ёсолж хүндлэх**

60. Цэргийн алба хаагчид ёсолгоог жагсаалын үндсэн зогсолт, хөдөлгөөний хувилбарыг баримталж гүйцэтгэнэ.

61. Цэргийн алба хаагч нь ёсолгоог баруун гарын хуруунуудыг нийлүүлж, алга тэнийлгэн доош харуулж, дунд хурууг чамархайн харалдаа тогтоож, тохойг мөрний харалдаа шугамд байхаар өргөнө. /Зураг 13/ Хараа гаргахад ёсолсон гарыг баруун чамархайг дагуулан гэдрэг шилжүүлж, хараа ёсолсон гарын урдуур хараа баруун тийш чиглэсэн байна /Зураг 13/.

61.1. Цэргийн алба хаагчид зөрж өнгөрөхдөө бие биедээ хараа гарган ёсолно **/Малгайгүй ёслохгүй/**.

61.2. Хэрэв цэргийн алба хаагч зогсож байгаа бол хажуугаар өнгөрч буй цэргийн алба хаагчид ёсолж мэндчилнэ.

Зураг 13. Байран дээрх буюу хөдөлгөөн дундах ёсолгоо

62. Жагсаалын гадна хөгжмийн зэмсэг авч яваа үед цэргийн алба хаагчид даргад 3-4 алхам ойртмогц, түүний зүг хараа гаргаж ёсолно. Харин хөгжмийн зэмсэггүй үед энэ дүрмийн 61 дүгээр зүйлд заасны дагуу ёслоно.

БАЙРАН ДЭЭРЭЭ БОЛОН ХӨДӨЛГӨӨН ДУНД ЗЭВСЭГТЭЙГЭЭР ЁСОЛЖ ХҮНДЛЭХ

63. Жагсаалын гадна бууг **“Хөлд”**, **“Оосорт”** авч яваа үед цэргийн алба хаагчид даргад 3-4 алхам ойртмогц, түүний зүг хараа гаргаж ёсолно. гарган **“Номхон”** болж зөрж өнгөрнө. Харин буу **“Цээжинд”** байгаа үед зүүн гараар онгоц модноос барьж ёсолно.

64. Жагсаалын гадна буу **“Нуруунд”** байдалд байгаа үед энэ дүрмийн 61 дүгээр зүйлд заасны дагуу ёсолно.

ЖАГСААЛААС ГАРАХ, ОРОХ, ЗАХИРАГЧИД ОЧИХ БУЮУ БУЦАХ

65. Цэргийн алба хаагчийг жагсаалаас гаргахын тулд дараах команд өгнө: **“Байлдагч жагсаалаас-ГАР”**, эсхүл **“Байлдагч НАД УРУУ /гүйгээд”**

Цэргийн алба хаагч нэрээ сонсмогц **“Би”** гэх ба харин гарах /дуудах/ командаар **“Гүйцэтгэе”** гэж хариулна. **“Жагсаалаас гар”**, командаар цэргийн алба хаагч нэгдүгээр эгнээнээс эхлэн жагсаалын алхаагаар 3 алхам гарч, чигээрээ харж зогсоно. **“Над руу”** командаар цэргийн алба хаагч нэгдүгээр эгнээнээс 1-2 алхам урагш гарч, явдал дундаа захирагч /дарга/-ийн зүг эргэж, дөт замаар жагсаалын алхаагаар алхах буюу гүйж, 2-3 алхам дөхөж очоод, ирсэн тухай илтгэнэ: **“Эрхэм дэслэгчид. Таны тушаалаар байлдагч ирлээ”**.

Цэргийн алба хаагч хоёрдугаар эгнээнээс гарахын тулд зүүн гарыг урдаа зогсож байгаа цэргийн алба хаагчийн зүүн мөрөн дээр зөөлөн тавихад тэр нь зүүн хөлөөр урагш нэг алхаж, баруун хөлийг хавсралгүй хажуу тийш алхаад зүүн хөлөө хавсарч жагсаалаас гарч байгаа цэргийн алба хаагчийг өнгөрөөгөөд байрандаа орно.

Энэ ажиллагааг нэгдүгээр эгнээний баруун үзүүрийн цэргийн алба хаагч баруун хөлөөс эхлэн гүйцэтгэнэ. Урагш алхахдаа гарыг хаялж, гэдрэг алхахдаа гар хаялахгүй.

Цэргийн алба хаагч нэгдүгээр эгнээнээс гарвал түүний байрыг ард нь зогсож байсан цэргийн алба хаагч эзэлнэ. Харин бусад эгнээний цэргийн алба хаагчид зайг нөхөхгүй.

Цэргийн алба хаагч хоёр, гурав /дөрөв/-ын цуваанаас гарахдаа аль дөт тал уруу урьдчилан баруун /зүүн/ тийш эргэж, урагшаа гарна. Хэрэв жагсаалаас гарах талд нь цэргийн алба хаагч зогсож байвал тэр нь зүүн / баруун/ хөлөө хажуу тийш нэг алхаад баруун /зүүн/ хөлөө хавсралгүй гэдрэг нэг алхаж нөгөө хөлөө татан хавсраад жагсаалаас гарч байгаа цэргийн алба хаагчийг өнгөрөөгөөд байрандаа буцаж орно. Жагсаалаас гарсан цэргийн алба хаагч явдал дундаа эргэж нэгдүгээр эгнээнээс 3 алхам гарч чигээрээ харж зогсоно. Хэрэв захирагч /дарга/ дуудсан бол шууд түүний зүгт очиж илтгэнэ.

Цэргийн алба хаагч үлээвэр найрал хөгжмийн жагсаалаас гарч, даргад очихдоо нэгдүгээр эгнээнээс бусад эгнээнд жагссан хөгжимчид нэг алхам баруун /зүүн/ тийш алхаж жагсаалын завсраар хөдөлгөөнөө үргэлжлүүлэнэ.

66. Цэргийн алба хаагчийг жагсаалд эргүүлэн оруулахын тулд дараах

команд өгнө: **“Байлдагч.....-ЖАГСААЛД ОР”** эсхүл зөвхөн **“ЖАГСААЛД ОР”**, **“Байлдагч**” командаар цэргийн алба хаагч, захирагч /дарга/-ийн зүг эргэж **“Би”** гэж хариулна. Харин **“ЖАГСААЛД ОР”** командаар хэрэв тэр нь зэвсэггүй, эсвэл зэвсэг /Нуруунд/ авсан байвал ёсолж **“Гүйцэтгэе”** гэж хариулаад эргэж анхны алхалтаар ёсолгоог буулгаж, жагсаалын алхаагаар дөт замаар жагсаалд орно.

Хэрэв зөвхөн **“ЖАГСААЛД ОР”** команд өгвөл цэргийн алба хаагч нь захирагч /дарга/ руу эргэлгүйгээр **“Гүйцэтгэе”** гэж хариулаад жагсаалд орно.

67. Жагсаалын гадна захирагч /дарга/-д очих үед цэргийн алба хаагч нь түүнээс 4-5 алхам зайд жагсаалын алхаанд шилжиж, 2-3 алхам зайд дөхөж очоод зогсонгуут ёсолж ирсэн тухай илтгэнэ. Илтгэж дуусмагц ёсолгоог буулгана.

68. Цэргийн алба хаагч захирагч /дарга/-аас буцах үед явах зөвшөөрөл авмагц ёслон **“Гүйцэтгэе”** гэж хариулаад явах зүгт эргэж эхний алхаатай хамт ёсолгоог буулган жагсаалын алхаагаар 2-3 алхаад, аяны алхаанд шилжинэ.

69. Захирагч /дарга/ нь цэргийн алба хаагчийг жагсаалд оруулах команд өгөх, эсхүл түүнд явах зөвшөөрөл өгөхдөө ёсолж, дараа нь буулгана.